

Tekstivastine: Kohti uutta kautta -podcast jakso 1. Kohti uutta kautta!

(Miesääni:) Sitä ollaan odotettu ja se on kohta täällä. Alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakausi 2021-27. Mitä se pitää sisällään? Mitä muutoksia on luvassa? Tämä on Uudenmaan liiton Kohti uutta kautta käsittämättömän virkamiesmäinen podcast.

(Tiina Huotari:) Minä olen ohjelmajohtaja Tiina Huotari. Tervetuloa mukaan.

Tässä podcastissa kerromme teille uudesta EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta, joka on saanut nimekseen Uudistuva ja osaava Suomi. Eli tämä on se ohjelma, joka on aiemmin tunnettu rakennerahasto-ohjelmasta ja se sisältää Euroopan aluekehitysrahaston eli EAKR:n ja Euroopan sosiaalirahaston ESR:n rahoituksen. Mutta nyt sinne on mukaan tulossa kolmas kokonaan uusi rahasto eli oikeudenmukaisen siirtymän rahasto JTF. Se ei ole rakennerahasto, vaikka sen kaltainen onkin. Nyt siis puhutaan laajemmin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta. Uusi ohjelma on vuosille 2021–2027.

Täällä tänään minun kanssa keskustelemassa on erityisasiantuntija Antti Taronen. Antti, sinä olet jo rahoitustehtävien konkari. Kauanko oletkaan meillä Uudenmaan liitossa ollut?

(Antti Taronen:) Tässä on viisi vuotta suunnilleen touhuttu Uudenmaan liitossa, mutta kaiken kaikkiaan hankemaailmassa taitaa olla 23. vuosi menossa.

(Tiina Huotari:) Mitä sinulle tulee mieleen uudesta ohjelmasta Uudistuva ja osaava Suomi?

(Antti Taronen:) Uusi ohjelma on hyvä. Uudistuksia on tulossa. Mutta sinne voidaan mennä luottavaisin mielin. Osa näistä muutoksista on aika isojakin, mutta on siellä paljon tuttua.

(Tiina Huotari:) Hyvältä kuulostaa. Elämme nyt mielenkiintoista vaihetta kahden ohjelmakauden taitekohdassa.

(Antti Taronen:) Kyllä. Työ- ja elinkeinoministeriö on antanut tiedotteen, että uuden kauden toimeenpano Suomessa käynnistyy marraskuun alussa EAKR:n ja ESR:n osalta. Se uusi JTF käynnistyy sitten vasta ensi vuonna.

(Tiina Huotari:) Mutta samanaikaisesti meillä vielä jatkuu tämä vanhakin ohjelmakausi.

(Antti Taronen:) Tämänhetkinen tieto on, että päättyvän ohjelmakauden hankkeet voivat jatkua elokuun loppuun 2023. Se on tiukka raja. Eli hanketoimijoilla voi olla samanaikaisesti käynnissä kahden kauden

hankkeita. Ja projektipäälliköiden pitää olla sen takia tosi tarkkana, minkä kauden hankkeesta on kysymys ja minkä kauden säädöspohjaa siinä noudatetaan.

(Tiina Huotari:) Vanhan päättyvän kauden hankkeet hallinnoidaan EURA 2014 -järjestelmässä, mutta uuden kauden hankkeet perustetaan uuteen EURA 2021 -järjestelmään. Ja tosiaan säädöspohjahan meillä uudistuu. Uutta kautta ja sen hankkeita koskee kokonaan uudet lait. Esimerkiksi kustannusmalleihin on tulossa muutoksia.

(Antti Taronen:) EU-asetuksesta niin sanottu koheesiolakipaketti hyväksyttiin jo kesällä. Ja meidän kansallisetkin lait ovat jo voimassa. Vielä odotamme kahta kansallista asetusta tässä lokakuussa.

(Tiina Huotari:) Uudenmaan liitto tulee kouluttamaan tuensaajia uusista pelisäännöistä tietysti. Ja muutoksia siellä on tulossa, mutta paljon on myös vanhaa tuttua, joka säilyy. Ei tarvitse olla huolissaan.

(Antti Taronen:) Tiina, kun sinä olet nyt koordinoinut Etelä- ja Länsi-Suomen alueellista valmistelua, niin kerro vähän siitä valmistelusta. Miten työ sitä teitte?

(Tiina Huotari:) Ohjelman valmistelu käynnistettiin jo vuoden 2018 syksyllä. Eli kohta on kolme vuotta jo tässä vierähtänyt. Hallintoviranomaisena työ- ja elinkeinoministeriö johtaa valmistelua, mutta valmistelua tehdään myös alueilla maakuntien liittojen johdolla tiiviissä yhteistyössä ELY-keskusten, kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa.

(Antti Taronen:) Siinä sitä on porukkaa ja toivottavasti myöskin asiantuntemusta.

(Tiina Huotari:) On.

(Antti Taronen:) Tietysti ohjelmaehdotus sitten hyväksytään valtioneuvostossa ennen EU:n komissiolle toimittamista ja komissio tekee lopullisen hyväksymispäätöksen. Eli monivaiheinen prosessi tässä kaiken kaikkiaan on kyseessä.

(Tiina Huotari:) Mutta on kyllä ollut tosi mukava tehdä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Me on päästy ihan konkreettisella tasolla vaikuttamaan siihen, millaiseksi ne ohjelmasisällöt muodostuu. Ja tietysti TEM

järjesti ohjelmaehdotuksesta myös julkisen kuulemiskierroksen eli toimijoilla oli mahdollisuus antaa lausunnot ohjelmaehdotukseen.

(Antti Taronen:) Ja tällaiseen työhön kuuluu myös ihan lakisäätteisesti tehdä ohjelman ympäristövaikutuksen arviointi ja laatia ympäristöselostus.

(Tiina Huotari:) Kyllä juuri näin. TEM vastasi siitä osuudesta. Nyt lokakuussa ohjelma-asiakirja alkaa olla lähes valmiina EAKR:n ja ESR:n osalta. JTF:n osalta ollaan vasta valmisteluvaiheessa. Alueelliset suunnitelmat on laadittu, mutta varsinainen ohjelma-asiakirjan yleinen osio on vielä valmistelussa.

(Antti Taronen:) Lopullinen hyväksytty ohjelma julkaistaan aikanaan rakennerahastot.fi sivustolla ja maakuntien liittojen sivuilla myös tiedotetaan tietenkin asiasta. Kannattaa seurata meidän tiedotusta.

(Tiina Huotari:) Niin ja ohjelman ylin päättävä elin on seurantakomitea. Siellä päätetään esimerkiksi hankkeiden valintaperusteet. Koko ohjelmalle tulee yhteiset hankkeiden valintaperusteet kuten ennenkin.

(Antti Taronen:) Nekin saadaan sieltä aivan pian hyväksytyä ja ohjelman toimeenpano pääsee sitä myöten käyntiin.

(Tiina Huotari:) Puhutaanpas vähän rahoittavista viranomaisista. Antti, kerro meille millaista tehtävää Uudenmaan liitto hoitaa tulevalla kaudella?

(Antti Taronen:) Uudenmaan liitto on koordinoiva maakunnan liitto viiden Etelä-Suomen maakunnan liiton osalta. Hämeen, Kymenlaakson, Päijät-Hämeen ja Varsinais-Suomen maakunnan liitoista rahoittavan viranomaisen tehtävät kootaan Uudenmaan liittoon. Nämä liitot kuitenkin toimivat käsittelevinä liittoina ja valitsevat oman alueensa kehittämisen painopisteet ja oman maakunnan hankkeet. Uudenmaan liitolla on siinä vaan laillisuus- ja ohjelmanmukaisuusharkinta.

(Tiina Huotari:) Niin ja Etelä-Suomen alueella sitten Hämeen ELY-keskus on jo vanhalta kaudelta tuttuun tapaan EAKR-yritystukien ja ESR-rahoituksen välittävä toimielin. Eli niin sanottu RR-ELY-keskus.

(Antti Taronen:) Kyllä. Paitsi Varsinais-Suomen osalta sitten sitä tehtävää hoitaakin Keski-Suomen ELY kuten päättyvälläkin kaudella.

(Tiina Huotari:) Ja Etelä-Karjalan liitto hoitaa oman alueensa päätökset, mutta tietysti me suuralueviranomaiset tehdään yhteistyötä jatkossakin.

(Antti Taronen:) Yksi tärkeä esiin nostettava asia, jossa tulee merkittävä uudistus, on ohjelmaan kuuluva kestävä kaupunkikehittäminen.

(Tiina Huotari:) Kyllä. Kestävän kaupunkikehittämisen ohjelmassa on nyt korvamerkitty 8 %:n osuus EAKR-rahoituksesta. Eli se osuus kasvaa ja kaupunkikehittämisellä on iso painoarvo aluekehittämisrahaston osalta. Tätä kestävää kaupunkikehittämistä tehdään ekosysteemisopimusten kautta. Eli valtio ja 16 kaupunkiseutua ovat sopineet ekosysteemisopimukset, joiden pohjalta rahoitusta sitten ohjelmasta myönnetään.

(Antti Taronen:) Siinä on aika läjä sopimuksia. Uudenmaan liitto on rahoittava viranomainen Turun, Lahden ja pääkaupunkiseudun kaupunkien ekosysteemisopimuksessa.

(Tiina Huotari:) Kyllä. Mutta näiden ekosysteemisopimusten EAKR-hankkeessa kaupungit sitten ovat niitä tahoja, jotka valitsee rahoitettavat hankkeet. Uudenmaan liitto tekee rahoituspäätöksen hankkeelle kaupunkien esityksen mukaisena ellei siihen ole laillisuus- tai ohjelmanmukaisuusestettä. Tällainen on se säädöspohja näissä kaupunkikehittämisen hankkeissa.

(Antti Taronen:) Ja sitten onhan siellä näitä valtakunnallisia toimenpidekokonaisuuksiakin.

(Tiina Huotari:) Kyllä on. Päätyvältä kaudelta tuttuun tapaan. Valtakunnallisiin teemoihin menee EAKR:stä 4 % ESR:stä 20 %. RR-ELY-keskukset on näissä rahoitettavia viranomaisia eli kannattaa toimijoiden myös näitä tietysti seurata.

(Antti Taronen:) No entä ilmastotoimet? Niillähän on myös edelleen iso osa Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelmassa.

(Tiina Huotari:) Onhan vähähiilisyydellä ollut merkittävä painoarvo nyt päätyvälläkin kaudella, mutta tähän uuteen ohjelmaan sen merkitys kasvaa edelleen. 35 % EAKR-rahoituksesta kohdistetaan ilmastotoimiin.

Siellä on hiilineutraalin Suomen oma toimintalinja, jonka kautta sitä toteutetaan, mutta samalla se on läpileikkaava teema kaikessa EAKR-tekemisessä.

(Antti Taronen:) Lisäksi yleisenä periaatteena on Do no significant harm -periaate eli ei voida rahoittaa hankkeita, jotka vahingoittavat tai haitallisesti vaikuttaa ympäristön tilaan ja ympäristöön.

(Tiina Huotari:) No toki tämä periaate on ollut aiemminkin, mutta nyt se korostuu entisestään ihan tällaisena läpileikkaavana periaatteena.

(Antti Taronen:) Ja viestintäasiat. Joko uudet rakennerahastot.fi sivut kohta avataan?

(Tiina Huotari:) Kyllä on tarkoitus avata. Työ- ja elinkeinoministeriöhän ne perustaa. Eli meidän tärkein viestintäkanava uudistuu. Vanhakin aineisto jää sinne kyllä tuensaajien käyttöön.

(Antti Taronen:) Lippulogokin uudistuu, kun jatkossa käytetään vain yhä useammalle rahastolle yhteistä lippulogoa. Kansallista Vipuvoimaa EU:lta logoa ei enää jatkossa käytetä.

(Tiina Huotari:) Näin on eli näitä rahastokohtaisia lippulogoja ei enää jatkossa ole, vaan on yksi yhteinen lippu. Ja tietysti rahoittavan viranomaisen ja tuensaajaorganisaation logot voi siellä hankkeen aineistossa olla jatkossakin esillä.

(Antti Taronen:) Eli kovaa vauhtia mennään kohti uutta kautta.

(Tiina Huotari:) Kyllä. Koko ajan sitä työtä tehdään ja hyvä valmius meillä on ohjelma käynnistää.

(Antti Taronen:) Kannattaa siis todellakin seurata meidän tiedotusta ja koulutuksia tietysti on myöskin tulossa.

(Tiina Huotari:) Juu. Marraskuun alusta käynnistyy Etelä-Suomen rahoittavien viranomaisten yhteistyössä tekemä webinaarisarja uudesta kaudesta. Siellä sitten tarkemmin esitellään uusia ohjelmasisältöjä, uutta säädöspohjaa ja rahoituksen hakemista.

(Antti Taronen:) Kannattaapi olla kuulolla.

(Tiina Huotari:) Kuullaan viimeistään siellä.

(Antti Taronen:) Mutta nyt on Tiina pakko tähän loppuun vielä kysyä, että miten siinä tiivistäisit tulevan ohjelmakauden yhteen, kenties hyvinkin virkamiesmäiseen, lauseeseen?

(Tiina Huotari:) Tämä on ainoa asia, minkä pystyn sanomaan epävirkamiesmäisesti. Jotain uutta, jotain vanhaa. Meillä on hyvä ja joustava ohjelma tulossa.

(Antti Taronen:) Kuulostaa hyvältä. Minäpä sanon toisen. Huolellinen byrokratia palkitsee aina. Se on ainakin virkamiesmäinen toteamus.

(Tiina Huotari:) Kiitos Antti vierailustasi podcastissa ja kiitos kaikille kuuntelijoille.

(Tiina Huotari:) Tämä oli Kohti uutta kautta...

(Miesääni:) ...käsittämättömän virkamiesmäinen...

(Tiina Huotari:) ...podcast. Kuuntele myös muut jaksot.